

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ SEMMELWEIS

“Ένας μεγάλος εϋεργέτης τῆς ἀνθρωπότητας

ΑΝΑΣΤ. ΝΑΤΣΟΥΛΙΔΗ
Μαιευτῆρος — Γυναικολόγου

Ἡ ἱστορία τῆς μολυσματικότητας τοῦ ἐπιλοχείου πυρετοῦ εἶναι μία ἀπὸ τῆς πιὸ ἐνδιαφέρουσες στὴν ἱατρικὴ. Σὲ κανένα πεδίο τῆς ἱατρικῆς τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τῆς μόλυνσεως δὲν ἦταν τόσο τραγικὰ ὅσο στὴ μαιευτικὴ. Ὁ ἐπιλόχειος πυρετὸς εἶχε γίνῃ ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν ἐπιτόκων γυναικῶν, ἰδιαίτερα στὰ νοσοκομεῖα.

Ὁ ἄνθρωπος στὸν ὁποῖο ὀφείλεται ἡ ἐπανάστασι στὴν ἱατρικὴ τοῦ 19ου αἰῶνα, ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὸν ὁποῖο εἶπαν ὅτι ὑπῆρξε «ὁ πιὸ τέλειος πού πέρασε ποτὲ τὸ κατῶφλι τοῦ βασιλείου τῆς ἐπιστήμης», ὁ Louis Pasteur (1822—1895), δὲν εἶχε ἀνακαλύψει ἀκόμη τὰ μικρόβια.

Οἱ πιὸ παράδοξες θεωρίες εἶχαν προταθεῖ γιὰ τὴν προέλευσι τοῦ ἐπιλοχείου πυρετοῦ, ἀκόμη καὶ ἡ ὑπόθεσι ὅτι ὀφείλετο σὲ ὠρισμένα φαγητὰ ἢ στὴν ὀσμὴ ὠρισμένων λουλουδιῶν.

Στὴν Πανεπιστημιακὴ Μαιευτικὴ Κλινικὴ τῆς Βιέννης, ὁ ἱατρός Ἰγνάτιος Φίλιππος Semmelweis δὲν μπορούσε νὰ δικαιολογήσει οὔτε καὶ νὰ ἀποδώσῃ τὴν αἰτία τοῦ ἐπιλοχείου πυρετοῦ στῆς παράδοξες αὐτὲς θεωρίες.

Εἶχε γεννηθεῖ στὴν Οὐγγαρία τὸ 1818 καὶ εἶχε σπουδάσει νομικὴ καὶ ἱατρικὴ καὶ εἶχε πάρει καὶ τὴν ἐιδικότητα τοῦ μαιευτῆρος. Ἀπὸ βοηθὸς ἀκόμη, εἶχε δεῖ καὶ εἶχε ζήσει τὴν τρομακτικὴ θνησιμότητα τοῦ

ἐπιλοχείου πυρετοῦ. Ἡ θνησιμότης, ὅμως, αὐτὴ χειροτέρευε ἀπὸ χρόνον σὲ χρόνον.

Τὸ 1840 ἡ Μαιευτικὴ Κλινικὴ τῆς Βιέννης χωρίστηκε σὲ δύο κλινικές: στὴν

Α', ὅπου ἔκαναν ἄσκησι μόνον οἱ φοιτητὲς τῆς ἱατρικῆς καὶ στὴν Β', ὅπου σπούδαζαν μόνον μαῖες. Αὐτὸς ὁ διαχωρισμὸς ἔδωσε στὸν παρατηρητικὸ καὶ λεπτολόγο Semmelweis τὴν λύσι. Παρατήρησε, λοιπόν, ὅτι εἰς τὴν Α' Κλινικὴν, ὅπου ἔκαναν ἄσκησι οἱ φοιτητὲς πού ἔρχονταν συνήθως

μετά από την άσκησί τους στο άνατομείο, χωρίς καν να πλύνουν τὰ χέρια τους και ἐξετάζαν τὶς ἐπίτοκες και τὶς λεχωίδες, ἡ θνησιμότης ἦταν πολὺ μεγάλη. Ἐνῶ στήν Β' Κλινική, ὅπου ἠσοῦντο αἱ μαῖες, ἀντίθετα, ἦταν μικρή. Ἐπιβεβαίωσε, ὁμως, καλύτερα τὴν παρατήρησί του ὅταν ὁ φίλος του καθηγητὴς τῆς παθολογικῆς ἀνατομικῆς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Βιέννης Kolletschka, κατὰ τὴν διάρκεια μιᾶς νεκροτομῆς τραυματίσθηκε τυχαῖα ἀπὸ τὸν βοηθό του και πέθανε μὲ τὰ ἴδια συμπτώματα πὺν παρουσίαζαν και πέθαιναν αἱ λεχωίδες. Χαρακτηριστικὰ ὁ Semmelweis ἀναφέρει τὰ ἐξῆς:

«Ὁ θάνατος τοῦ Kolletschka τόσο μὲ συνετάραξε, ὥστε εἰς τὸ ἀναστατωμένο πνεῦμα μου προσέβαλε ἐμφανέστατα ἡ ταυτότης τῆς νόσου ἀπὸ τὴν ὁποία ὁ Kolletschka ἀπέθανε, πρὸς ἐκείνη πὺν εἶδα νὰ πεθαίνουν πολλὲς ἑκατοντάδες λεχωίδων, διότι και αἱ λεχωίδες πέθαιναν ἀκριβῶς ὅπως και ὁ Kolletschka, ἀπὸ φλεβίτιδες, πλευρίτιδες, περικαρδίτιδες, περιτονίτιδες και μηνιγγίτιδες».

Ἐφθασε δὲ στὸ συμπέρασμα ὅτι στὰ πτώματα ὑπῆρχε «κάτι» μὲ τὸ ὁποῖο ἐμολύνοντο τὰ χέρια τῶν φοιτητῶν, πὺν κατὰ τὴν στιγμή τῆς κολπικῆς ἐξετάσεως τὸ μετέδιναν στὶς ἐπίτοκες και στὶς λεχωίδες. Τότε, πρῶτος αὐτός, σύστησε στοὺς φοιτητὲς πὺν ἔρχονταν στὸ Μαιευτήριο τὰ ἐξῆς:

«Μὴ μεταφέρετε ἀπ' ἔξω στὶς γυναῖκες πὺν γεννοῦν και στὶς λεχωίδες, μὲ τὰ χέρια σας, ἀποσυντεθημένους ζωϊκὲς ὕλες. Καθαρίζετε τὰ χέρια και τὰ ἐργαλεῖα σας κατὰ τὶς μαιευτικὲς ἐπεμβάσεις, μὲ διάλυμα χλωριούχου ἀσβέστου, μέχρις ὅτου καταστή ἀπόλυτα βέβαιο ὅτι αἱ ἐπικίνδυν-

νες ὕλες πὺν τυχὸν ὑπάρχουν στὰ χέρια σας και στὰ ἐργαλεῖα σας εἶναι ἐντελῶς κατεστραμμένες».

Ἄλλὰ μετὰ ἀπὸ αὐτὸ ὁ Semmelweis ἐδιώγηκε ἀπὸ τὴν κλινική μὲ τὴν κατηγορία ὅτι εἰσάγει καινὰ δαιμόνια στὴν ἱατρική. Ἡ κατάσταση αὐτὴ τὸν συνετάραξε τόσο πολὺ ψυχικὰ ὥστε ἔπαθε νευρικό κλονισμό και γύριξε στοὺς δρόμους προσπαθώντας νὰ ἐπιβάλλη πλέον στοὺς περαστικούς τὴ γνώμη του λέγοντας σ' αὐτούς:

«Ἐρωτῶ ἐσένα οἰκογενειάρχη, γνωρίζεις τί κάνεις ὅταν καλεῖς κοντὰ στὴν ἐπίτοκο γυναῖκα σου γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσί της τὸν ἱατρὸ ἢ τὴν μαῖα; Μάθε, λοιπόν: Ἐὰν δὲν ἐπιθυμῆς, ἐσὺ μὲν νὰ ἀπομείνης χῆρος, τὰ δὲ παιδιὰ σου νὰ στερηθοῦν τὴν μητέρα τους, ἀγόρασε μὲ λίγα χρήματα χλωριούχο ἀσβεστο, διάλυσέ τὴν σὲ νερὸ και ἀπαγόρευσε στὸν ἱατρὸ και στὴ μαῖα νὰ ἐξετάσουν τὴ σύζυγό σου ἐσωτερικῶς μὲ τὰ δάκτυλα ἐκτὸς ἀπόλυτου ἀνάγκης, ὁπότε και πάλι νὰ τοὺς ὑποχρεώσεις ὑπὸ τὴν ἄμεση ἐπιβλεψὶ και ἐπιτήρησί σου νὰ καθαρίσουν προηγουμένως τὰ χέρια τους τόσο καλὰ ὥστε νὰ ἀπαστραπτουν ἀπὸ καθαριότητα».

Ἡ θαρραλέα αὐτὴ υπεράσπισί του γιὰ τὴν ἀσηψία, ἀνοῖξε μιὰ νέα ἐποχὴ στὴν ἱστορία τῆς μαιευτικῆς.

Τώρα ὁ ἱατρὸς, πὺν ὁ Λουκιανὸς εἰρωνευόταν σὰν «μυριστὴ ἀγγείων και ριζοσυλλέκτη» εἶχε νικήσει τὸν ἐπιλόχειο πυρετό.

Μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ τὸν ἔκλεισαν σὲ ἓνα ἄσυλο φρενοβλαθῶν ὅπου, κατὰ παράδοξο σύμπτωσι, πέθανε τὸ 1865 σὲ ἡλικία 47 ἐτῶν, ἀπὸ μόλυνσι (σηψαιμία)!

